

સેવાની સાચી સુગંધ

બ્રહ્માકુમાર પ્રકુલચંદ્ર શાહ : (M) +91 982589

માનવ પોતાના માટે કેટલું જીવ્યો તેના કરતાં વધારે મહત્વનું છે કે તે બીજા માટે કેટલું જીવ્યો. આપણે નિસ્વાર્થ સેવા ભાવે બીજા માટે કેટલું કર્યું તેજ જીવનનું સાચું ભાથું છે. માનવ જીવન કર્મના અફર સિધ્ધાંત પર આધારિત છે.

માનવ જેવું કરે છે તેવું પામે છે જીવનમાં પ્રાપ્ત થતાં સુખ, શાંતિ, પ્રેમ, શક્તિ, સ્વાસ્થ્ય તેમજ સમૃદ્ધિનો આધાર મનુષ્યના શ્રેષ્ઠ કર્મો છે. જીવનમાં સૌથી શ્રેષ્ઠ સત્કર્મ હોય તો તે નિષ્કામ ભાવથી તેમજ દિલથી કરેલી માનવીની તેમજ પ્રકૃતિની સેવા છે.

“બીજા ના માટે જીવી ને જ આપણે અમર થઈ શકીએ છીએ” સંત ફ્રાંસિસ.

લોકોની સદભાવના દુઆઓ તેમજ આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરવા માટેનું શ્રેષ્ઠ સાધન એટલે સેવા. મનુષ્યના સકારાત્મક રચનાત્મક તેમજ સર્વાંગી વિકાસ માટે નિષ્કામ, નીસ્વાર્થ સેવાનું ખૂબ મહત્વ છે. સેવા તમારા આંતરિક વિકાસ માટે ઘણી તકો પૂરી પાડે છે. સેવા દ્વારા આપણે ઘણું બધું શીખતા હોઈએ છીએ.

જીવનમાં વ્યર્થ ચિંતન, વ્યર્થ બોલ, વ્યર્થ કર્મથી દૂર રહેવા માટે તેમજ મનની તેમજ હૃદયની સાચી શુદ્ધિ માટે નું કોઈ શ્રેષ્ઠ સાધન હોય તો તે સેવા છે. આશક્તિ વિના કરેલી સેવાથી આત્મશુદ્ધિ થાય છે, એટલે જ આપણી ત્યાં કહેવાયું છે કે “

“સર્વ ભૂત: હિતે રતા:” અર્થાત સર્વ પ્રાણીઓના કલ્યાણ માં લાગ્યા રહે।

અહંકાર, ધૃણા, ઈર્ષ્યા જેવા નકારાત્મક ભાવોનો નિસ્વાર્થ સેવા થી નાશ થાય છે. અને નમ્રતા, શુદ્ધપ્રેમ, દયાભાવ, ક્ષમા ભાવનો વિકાસ થાય છે.

તમારા આગળના જન્મો કેવા હશે તેનો આધાર મહદ અંશે તમે પાછલા જન્મોમાં તેમજ આ જન્મમાં કરેલા સેવા રૂપી સત્કર્મો છે. એટલે જ શ્રીમદ વલ્લભાચાર્યજીએ કહ્યું કે “ સત્કર્મો તો કામધેનુ છે એને દોહતા આવડે તો આનંદ-રૂપી દૂધ મળે.”

પ્રખર વિજ્ઞાની આઈન્સ્ટાઈને પણ કહ્યું છે કે “મને કશું મેળવવા કરતાં આપવામાં વધુ આનંદ આવે છે”

સેવા કરો તો કેવી કરો:

નિસ્વાર્થ તેમજ નિષ્કામ ભાવે સેવા કરો, કોઈપણ પ્રકારના સ્વાર્થ, કામના, મહેચ્છા, આકાંક્ષા, અપેક્ષા રાખીને કરેલા કર્મોને સેવા ન કહી શકાય, પ્રાપ્તિ કે ઉપલબ્ધિ તે તમે કરેલા કર્મોનું એનકેશમેન્ટ છે. નિસ્વાર્થ, નિષ્કામ ભાવે કરેલી સેવા જ સંચિત થાય છે.

અહંકાર સેવાનો મોટો દુશ્મન છે. સેવામાં જો અહંકાર ઉત્પન્ન થાય તો તે સેવા પર પાણી ફેરવી દે છે. નિરાભિમાનીપણું એ સેવકનું પ્રથમ લક્ષણ છે. ભક્ત કવિ નરસિંહ મહેતાની આ પંક્તિઓને યાદ કરી લઈએ:

“વૈષ્ણવ જ ન તો તેને રે કહીએ જે પીડ પરાઈ જાણે રે પર દુ:ખે ઉપકાર કરે તો ય મન અભિમાન ન આણે રે”

સેવા કરો તો ગુપ્ત સેવા કરો, જીવનનો મોટામાં મોટો આનંદ આ છે.

“નાનું કે મોટું સેવાનું સાડું કામ છાનું છપનું કરી નાખવું અને તે પછી ભૂલી જવું” ---ચાલ્સ લેમ્બ

આપણે ત્યાં તો એટલે સુધી કહેવાયું છે કે તમારા જમણા હાથે કરેલી સેવા ડાબા હાથને જાણવા ન દેશો.

સેવા કરો તો માન-શાનની અપેક્ષા વગર કરો. ઘણાં લોકો સમાજમાં પોતાની નામના, વાહ-વાહ તથા પોતાની પ્રતિષ્ઠા વધારવા માટે દાન કરતાં હોય છે. કરેલા દાનની પોતાના નામની તકતી લગાવડાવે છે. એટલે દાનનું તેમજ સેવાનું મૂલ્ય ત્યાં જ ખતમ થઈ જાય છે. કેટલાકને સેવાના માધ્યમ દ્વારા સન્માન પ્રાપ્ત કરવાની ઘેલછા હોય છે. લોકોની નજરે ચડવા, પોતાના તરફ લોકોને આકર્ષિત કરવા કેટલાક સેવા કરતાં હોય છે. આવી સેવા તે શું સેવા કહી શકાય? મારી સેવાની જોઈએ તેટલી કદર થતી નથી, એવી ફરિયાદ કરનારાં પણ ઘણાં છે. ઈશુ ખ્રિસ્તે

ચેતવણી ઉચ્ચારી છે કે “હું તમને ચેતવું છું કે લોકોની નજરે ચઢવા માટે તેમના દેખતાં ધર્મકાર્યો કરશો નહીં, નહીં તો તમારા પરમપિતા તરફથી તમને બદલો નહીં મળે” સેવા કરો તો પ્રેમથી કરો, દિલથી કરો, નિષ્કામ ભાવે કરો.

કોઈપણ સેવાને હલકી સેવા ન ગણવી. વિશ્વ સંચાલનમાં દરેક પ્રકારના કાર્યનું પોત પોતાના સ્થાને આગવું મહત્વ છે. પછી તે ગંદકી દૂર કરવા માટેનું સાફ-સફાઈનું કામ કેમ ન હોય? ગાંધીજીએ કોઈ પણ કામને હલકું ગણ્યું નથી. ઝાડુ કાઢવું, ટોઇલેટ સાફ કરવું એ એમના માટે ઉચામાં ઊંચો કર્મયોગ હતો. સેવાકાર્ય એ શ્રેષ્ઠ પુજા છે. જીવનમાં સેવાની શરૂઆત ખૂબ જ નાના તેમજ સમાજમાં હલકા ગણાતા કાર્યથી કરવી જોઈએ. આમ કરવાથી અહંકાર નષ્ટ થશે.

બ્રહ્મકુમારી સંસ્થાની સ્થાપના માટે નિમિત્ત બનેલા પ્રજાપિતા બ્રહ્માએ પણ સેવાનો મર્મ સમજાવતા કહ્યું છે કે “નિષ્કામ-નિસ્વાર્થ ભાવથી કરેલી સેવા; નિરાભિમાની બની નમ્રતાપૂર્વક કરેલી સેવા; માન-શાન તેમજ કદરની અપેક્ષા રાખ્યા વગરની સેવા; પ્રત્યક્ષ થયા વગર ગુપ્ત રીતે કરેલી સેવાને જ સેવા કહી શકાય” આવી સેવા જ ભવિષ્યના દિવ્ય જન્મો માટે સંચિત થાય છે.

સર્વોત્તમ સેવા કઈ?:

ભૂખ્યાને અન્ન આપવું, તરસ્યાને પાણી પીવડાવવું, નિર્વસ્ત્રને વસ્ત્રદાન કરવું, બેઘરને આશરો આપવો, અપંગને કે અંધને સહારો આપવો, અશિક્ષિતને શિક્ષિત કરવો, અસુરક્ષિતને સુરક્ષા આપવી, ગરીબને ધનથી મદદ કરવી, રોગીની સારવાર કરવી વિગેરે બેશક માનવ સેવા છે. ઈશ્વર પણ તેનાથી ખુશ થાય છે. પરંતુ શું આ સર્વોત્તમ સેવા છે? જો આપણે ગહનતાથી વિચારીશું તો ખ્યાલ આવશે કે આ સેવાઓ સેવા ચોક્કસ છે પરંતુ સામાન્ય સેવાઓ છે. આવી સેવાઓ કેટલા વ્યક્તિઓ માટે? કેટલા સમય માટે? કેટલી વાર કરી શકાય? તે માટે અઢળક ધનની આવશ્યકતા રહે તેને કેટલા સમય સુધી સંતોષી શકાય?

આ સંદર્ભમાં વિચારીએ તો સર્વોત્તમ સેવા તો એ જ હોય શકે કે જેનાથી મનુષ્ય રોટી, કપડાં અને મકાન જેવી સુવિધાઓથી હર હંમેશ સંપન્ન રહે: આધિ વ્યાધિ ઉપાધિથી સદા મુક્ત રહે; તણાવ, વ્યગ્રતા, હતાશા, નિરાશા, ભય, ચિંતાથી સદા દૂર રહે. સેવા

આપણે એવી કરીએ કે જેથી આગળ ઉપર જણાવેલી સામાન્ય સેવાઓની જરૂરત જ ન રહે. સેવા કરીને આપણે એવા સમાજની સ્થાપના કરીએ કે જ્યાં કોઈની પાસેથી દાન સ્વીકારવાની તેમજ મદદ લેવાની જરૂરત જ ના પડે. ઉપરોક્ત સમસ્યાઓના સમાધાન માં જ સાચી માનવ સેવા સમાયેલી છે.

આજે વિશ્વ જે સમસ્યાઓનો સામનો કરી રહ્યું છે તેના મૂળમાં અજ્ઞાનતા છે. સાચી આધ્યાત્મિક જ્ઞાનની સમજના અભાવે આજે મનુષ્ય દેહ અભિમાનમાં આવી, વિષય-વિકારોના પ્રભાવમાં વિકર્મો કરી બેસે છે. જેના પરિણામ સ્વરૂપે તેઓ દુઃખ, અશાંતિ, દરિદ્રીતા, રોગ, તેમજ અન્ય આધિ, વ્યાધિ, તેમજ ઉપાધિથી પીડાય છે. એટલે જો કોઈ સર્વોત્તમ સેવા હોય તો તે એ છે કે લોકોને આધ્યાત્મિક જ્ઞાનના શાશ્વત સત્યોની સાચી સમજ આપી તેમને જાગૃત કરવા. તેમજ તેમને સદા સદવિચાર તેમજ સત્કર્મ કરવા માટે પ્રેરિત કરવા, જેથી તેઓના હાથે કોઈ દુષ્કર્મ થાય જ નહીં. પરિણામ સ્વરૂપે તેઓ સાચા સુખ, શાંતિ તેમજ પવિત્રતાને પ્રાપ્ત કરી શકે.

એટલે જ આપણી સંસ્કૃતિમાં જ્ઞાનદાન ને સર્વોત્તમ દાન ગણવામાં આવ્યું છે. જ્યારે વ્યક્તિને આધ્યાત્મિક જ્ઞાનરૂપી ત્રીજું નેત્ર પ્રાપ્ત થાય છે ત્યારે તે વિકારો ઉપર વિજય મેળવે છે. તેના વિકર્મો સમાપ્ત થઈ જાય છે તેમજ સંપૂર્ણ સ્વસ્થતાને અને સમૃદ્ધિને પ્રાપ્ત કરે છે. વિશ્વમાં આવી આધ્યાત્મિક જાગૃતિ લાવવાની સેવા કરતી જૂજ સંસ્થાઓ છે. પરંતુ આવી સંસ્થાઓમાં સૌનું ધ્યાન ખેંચે તેવી કોઈ સંસ્થા હોય તો તે પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલય છે. વિશ્વના 175 થી વધુ દેશોમાં આવેલા ૮૫૦૦ થી પણ વધુ સેવા કેન્દ્રો દ્વારા આધ્યાત્મિક વિજ્ઞાનનું તથા રાજયોગ મેડિટેશનનું ની:શુલ્ક શિક્ષણ આપતું આ એક અનોખું વિશ્વવિદ્યાલય છે.

જો કોઈ વ્યક્તિ પોતાના જીવનમાં સાચા સુખ, શાંતિ, તેમજ શક્તિને પ્રાપ્ત કરવા ઇચ્છતી હોય,

જીવનને મૂલ્યનિષ્ઠ, ચારિત્રવાન બનાવવા માગતી
હોય, જીવનની સાચી દિશા પામવા માગતી હોય તેના
દરેક સંબંધોની ખુશ્બુ માણવા માગતી હોય, ઈશ્વર સાથે
સંબંધ જોડી ઈશ્વરની અનુભૂતિ કરવા માગતી હોય તો
તેને આ વિશ્વ વિદ્યાલયની મુલાકાત લઈ તેની સેવાનો

લાભ અવશ્ય લેવો જોઈએ તેમજ સંસ્થા દ્વારા કરવામાં
આવતી આ સર્વોત્તમ સેવામાં સહભાગી બનવું જોઈએ

----- ઐ શાંતિ. -----